

Studiebesök i Stockholms stora synagoga 22 februari 2023

Vi var 25 personer som samlades i kylan på gården vid statyn Flykten med Torahn, av Willy Gordon (en granne i Mälarhöjden!), 1986.

Petra som jobbar i församlingens lokal visade oss tavlorna som hängde i trapphuset, pampiga porträtt på olika personer som hade stor betydelse för synagogans historia.

Porträtt på alla församlingens rabbiner hänger kring stora församlingssalen. Salen används till möte, fester och även till gudstjänst.

Petra berättade att hon hade sin 40-årsfest i lokalen.

Varje porträtt har en rullgardin som dras ned när salen används för gudstjänst, eftersom ingen avbildning av människor får förekomma när man tillbeder Gud.

Petra beskrev några av de viktiga hållpunkterna i judaismen. Man tändar ljus på fredag kväll, när Shabbat inleds. Man firar Chanuka stort, eftersom det sammanfaller med det kristna julfirandet – och alla tycker 'jul är så mysigt'.

Men egentligen är den viktigaste helgen under det judiska året Jom kippur, försoningsdagen. Hon berättade att en grundsten i judaismen är att alla har rätt till sin egen tro. Det finns skillnader mellan den konservativa synagogan och den ortodoxa tron, men man umgås utan problem, säger hon. Det pågår ständiga diskussioner och samtal mellan olika åsikter, vilket innebär att tron blir levande. 'Med två judar finns alltid tre åsikter,' sägs det. Efter en lång och hetsig diskussion går man och äter lunch tillsammans.

Folke Holtz guidade oss sedan in till själva synagogan. I den smala vägen gick en räls som ledde från Raoul Wallenberg-platsen, genom gården och in till synagogan.

Rälsen symboliserar tågtransporten som tog så många judar till döden under andra världskriget.

På de höga väggarna står namnen på de som mördades och de som kom till Sverige.

Stenarna som har lagts där visar hur viktig den är som minnesplats. Som Folke sa, 'Många har ingen grav att gå till.'

När man går in i synagogan, passerar man en liten ask som heter mezuzan och innehåller ett stycke ur torahn.

Mezuzan är en symbol för Guds övervakning över huset och dess invånare och finns även vid dörren i judiska hem.

Genom att vidröra den med fingertopparna och kyssa fingrarna visar man sin vördnad för mezuzan.

Det vackra huset byggdes för 153 år sedan.

Längst fram är rummet byggt i olika nivåer som leder upp mot torahn som står bakom det röda skynket.

Det ska leda tankarna till Sinaiberget där Moses mottog Guds budord.

Högst upp finns ett levande ljus som aldrig släcks.

I denna synagoga får män och kvinnor sitta tillsammans, vilket inte är fallet i de konservativa samlingarna.

Många i församlingen har bestämda sittplatser med namnskylt.

Folke berättade hur språket i torahn byggs upp och uttalas, trots att det inte innehåller några vokaler.

Här visar han den lilla rullen som man läser ifrån under gudtjänsten.

Sedan drog han från skynket och vi såg de stora torahn.

Texten skrivs för hand på pergamentrullar av en utbildad skrivare med en fjäderpenna och svart bläck.

För att det ska vara giltigt måste alla bokstäver vara utformade på ett korrekt sätt.

Om en skribent gör ett misstag måste den kastas och man börjar om.

Vi hade varit i synagogan i nästan två timmar, men vi hade ändå svårt att avrunda vårt besök.

Vi kunde mycket väl ha stannat kvar längre.

Ett mycket lärorikt besök!